

It is a matter concerning illicit relationships – הוי דבר שבערוה –

OVERVIEW

The גמרא states that we cannot use the rule of באיסורין ע"א נאמן, to allow one to be believed that the גט was written לשמה, because an ע"א is נאמן when איתחזק איסורא דאשת איש; here however 'since it was איסורא (therefore), it is a דבר שבערוה etc'. Once the גמרא says that an ע"א is not נאמן by regular איסורין (even if it is not a דבר שבערוה) if it is איסורא, all the גמרא needed to say was that here there is a חזקת איסור, without adding that it is a דבר שבערוה (in which case seemingly the ע"א will not be believed even if (לא) איתחזק איסורא). Our תוספות discusses this issue.

anticipates the following question:

הא דנקט דבר שבערוה -

The reason the גמרא **specifies** that we are discussing a **דבר שבערוה**, when seemingly it would have been sufficient to state only what the גמרא said initially, namely that in this case of אמירת בפ"נ it is איסורא, for we wish to change her present marital status, and as the גמרא began saying that we only know that an ע"א is נאמן when לא איתחזק איסורא. Why therefore did the גמרא find it necessary to strengthen its question by claiming that in addition to איסורא, it is also a דבר שבערוה?

responds:

אומר רבינו יצחק משום דבהאשה רבה (יבמות דף פח,א) -

The ר"י says, because in – פרק האשה רבה – **the גמרא there when discussing -**

בשאר איסורי כגון טבל והקדש וקונמות -

various איסורים, for instance טבל¹ and הקדש and vows, where there is (a possibility of) איסורא; the גמרא there -

מספקא ליה אי מהימן אפילו איתחזק איסורא ולא בידו או לא -

איתחזק **is unsure whether** an ע"א **would be believed even in a case of** **איסורא, and it was not** **בידו² to remove the איסור; or he would not be believed.**

Therefore the גמרא could not have said here merely that it is איסורא, because it may be that even by בידו an ע"א is still נאמן, therefore the גמרא added that it is also a דבר שבערוה (and³ איתחזק איסורא) and in such a case where it is

¹ This refers to טבל that does not belong to the עד; for טבל that belongs to the עד, it is לתקנה בידו.

² See previous (הא) ע"א (הא) בידו, as to what is considered בידו.

³ There are also differing viewpoints if an ע"א is נאמן by איתחזק איסורא ולא בידו.

everyone agrees that an ע"א is not נאמן.⁴

איתחזק איסורא ולא בידו by נאמן questions the view that an ע"א will be

ואם תאמר אי עד אחד נאמן בשאר איסורין אפילו איתחזק איסורא ולא בידו -

And if you will say; if an ע"א is נאמן by other איסורין, even in cases where it is איתחזק איסורא ולא בידו -

אמאי איצטריך וספרה לה לעצמה-

Why do we need the תורה to write the פסוק **וספרה לה**, from which we derive from the word **לה**, that she is believed to count **by herself**? We already know, according to this view, that even by איתחזק איסורא ולא בידו an ע"א is נאמן⁵, so seemingly certainly in this case of וספרה לה by נדה/זבה, which תוספות already explained previously⁶ that it is not איתחזק איסורא ולא בידה, she will surely be believed.

answers: תוספות

ויש לומר דסלקא דעתין דחשיב כמו דבר שבערוה:

And one can say; that we may think that the case of a נדה declaring that she is טהורה, **is considered like a דבר שבערוה**⁷, and therefore even though an ע"א may be נאמן by איתחזק איסורא ולא בידו, that does not prove that he will be נאמן even by a דבר שבערוה, therefore we need the פסוק וספרה לה, according to this view, to teach us that נדה is not a דבר שבערוה⁸, and therefore she is נאמנת.

SUMMARY

The איתחזק איסורא ולא in גמרא did not decide if an ע"א is נאמן in cases of בידו, therefore our גמרא, needed to add that in our case of בפ"נ, not only is it איתחזק איסורא, but it is also a דבר שבערוה, and everyone agrees that an ע"א is not נאמן by איתחזק איסורא.

Even according to the viewpoint that an ע"א is נאמן even if איתחזק איסורא ולא בידו, it still would not be proof that a נדה is believed that she is already טהורה, for we may consider this איסור נדה as a דבר שבערוה, which requires two עדים. The פסוק וספרה לה teaches us that she is נאמן, for this is not considered a דבר

⁴ See 'Thinking it over' # 1.

⁵ We cannot derive this נאמנות from וספרה לה, as previously explained that by נדה it is either איתחזק איסורא ובידה (טבילה) or (דם) איסורא ולא בידה (seeing) that this שיטה has a certain לימוד. See מרש"א (הארוך). נאמן is איתחזק איסורא ולא בידו.

⁶ See previous (הא) 'תוס' ד"ה ע"א (הא). See 'Thinking it over' # 2.

⁷ One would think that נדה is a דבר שבערוה since נדה is one of the forbidden relationships. See 'Thinking it over' # 4.

⁸ A נדה is not a דבר שבערוה, since there is no marital prohibition against a נדה, there is only איסור ביאה. See סוכת דוד (אות ק). See 'Thinking it over' # 3.

שבערוה.

THINKING IT OVER

1. Are we to understand the גמרא to be asking one question:⁹ דאיתחזק איסורא דבר or two questions: a) דאשת איש והוי דברי שבערוה and b) דבר שבערוה?¹⁰
2. What can we infer from this תוספות as to the דין in a case of a דבר שבערוה according to תוספות¹¹, ולא איתחזק איסורא?¹²
3. Why should or should not a נדה¹³ be considered a דבר שבערוה?¹⁴
4. תוספות explains that if not for וספרה לה we might assume that a נדה is a דבר שבערוה and therefore she will not be believed.¹⁵ However, since a נדה is not איתחזק איסורא¹⁶ and תוספות is assuming here that only by איתחזק איסורא an ע"א is not believed, but not by a דבר שבערוה where it is not איתחזק איסורא,¹⁷ why should I think that a נדה will not be believed?!¹⁸

⁹ See footnote # 4.

¹⁰ נה"מ.

¹¹ See footnote # 6.

¹² בל"י אות לה.

¹³ See footnote # 8.

¹⁴ סכו"ד אות ק and נה"מ.

¹⁵ See footnote # 7.

¹⁶ See previous (הא) עד תוספות ד"ה.

¹⁷ Otherwise why does the גמרא mention איסורא איתחזק?

¹⁸ See סוכ"ד אות קב.